

Hoofdpijnen van beleid

Volt Nederland

Volt

TOEKOMST MADE IN EUROPE

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Nederland & de Europese Unie	4
Democratie	5
Samenleving	8
Economie	11
De inrichting van Nederland	12
Veiligheid	14

Inleiding

Hoofdlijnen van beleid schetst de globale visie van Volt Nederland op het Nederland-van-de-toekomst en geeft daarmee richtpunten en denklijnen voor actuele beleidskeuzes. Deze richtpunten en denklijnen zijn in overeenstemming met de waarden en het beleid van Volt Europa die, zoals aangegeven in het [Policy Framework](#), zijn vastgelegd in het Manifesto (zie Annex A in de [2018 versie](#) van de statuten van Volt Europa) en de [Policy Portfolio](#) (beleidsportefeuille).

Dat is nodig omdat Volt Europa voor de hele Europese Unie een gedeelde overkoepelende beleidsagenda heeft, waarvan het landelijke en het lokale beleid worden afgeleid. In de praktijk betekent dit dat het beleid van Volt Nederland niet in strijd mag zijn met het beleid van Volt Europa en vervolgens dat het beleid van Volt Noord-Holland niet in strijd mag zijn met dat van Volt Nederland en het beleid van Volt Amsterdam niet met dat van Volt Noord-Holland etcetera.

Hoofdlijnen van beleid schetst alleen de hoofdlijnen en beschrijft dus geen details of concrete voorstellen; het laat ruimte voor nadere invulling op basis van de actualiteit, de locatie en het bestuursniveau.

Naast inspiratiebron is het document bedoeld als toetssteen voor Volt-volksvertegenwoordigers en -leden, niet alleen voor het ontwikkelen van eigen beleid maar ook voor het beoordelen van beleidsvoorstellen van andere partijen. De vraag is dan: in hoeverre kunnen we deze als Volt steunen en op welke manier brengen we ze dichterbij de Volt-waarden?

Tot slot: *Hoofdlijnen van beleid* is het startpunt voor de continue dialoog over beleidsrichtpunten en -denklijnen binnen Volt Nederland, omdat omstandigheden en inzichten nu eenmaal voortdurend veranderen. Het is dus een levend document dat nooit af is; minimaal tijdens één congres per jaar staat het weer op de agenda en kunnen de leden vooraf wijzigingen voorstellen.

Nederland & de Europese Unie

Nederland is onlosmakelijk verbonden met de Europese Unie (EU) en draagt daar actief en positief aan bij. Nederland:

- maakt gebruik van de onafhankelijkheid, daadkracht en invloed van de EU als eenheid. Grensoverstijgende problemen worden opgelost doordat landen binnen en buiten de EU samenwerken en hun kennis en ervaring delen.
- zoekt met de EU actief naar samenwerking met landen die dezelfde waarden delen. Gezamenlijk dragen zij deze waarden actief uit om nieuwe bondgenoten te vinden voor meer vrede, democratie, gelijke kansen en duurzaamheid in de wereld.
- is - inclusief de BES-eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba - volwaardig lid van de EU. Ieder Nederlands staatsburger is daarmee ook EU-burger. De manier waarop het bestuur van Nederland en de EU is georganiseerd, sluit daarop aan.

Democratie

De democratische rechtsstaat

Onze samenleving is een democratie die onderdeel is van de EU-democratie. Deze democratie is een samenhangend en levend systeem van overleg en besluitvorming waarin iedereen vanuit zijn eigen rol een stem heeft en met elkaar verbonden is: burgers, overheden, bedrijven, volksvertegenwoordigers, scholen, zorginstellingen, vakbonden, et cetera.

Onze samenleving is ook een democratische rechtsstaat. Deze rechtsstaat:

- is onderdeel van de EU-rechtsstaat. Dit garandeert onze burgerlijke vrijheden en onze mensenrechten, zoals vrijheid van vergadering, vrije pers, vrije meningsuiting, maar ook het recht op de waarheid en op betrouwbaarheid van (overheids)informatie.
- steunt op een duidelijke scheiding van machten: de wetgevende, de uitvoerende en de rechtsprekende macht met veel invloed door de burger. In dit systeem:
 - heeft de burger inzicht in wat de overheid doet.
 - is er onafhankelijk toezicht op de overheid: houdt ze zich aan haar eigen regels?
 - verantwoordelijke makers en uitvoerders van wetten zich direct aan volksvertegenwoordigers.
- levert democratische besluiten die zijn afgestemd op de gevolgen voor nu en voor de toekomst. Dit geldt niet alleen voor de gevolgen voor mensen; er wordt ook rekening gehouden met de belangen van bijvoorbeeld natuurgebieden, plant- en diersoorten.

De rol van de overheid

De rol van de overheid is voortdurend afgestemd op de belangen van de burger. Het politieke bestuur stuurt een overheid (de ambtenaren) aan die:

- zorgt voor een stevige basis voor een betrouwbare en eerlijke samenleving - onder meer op het terrein van bestuur en economie - en die daarbij wettelijke grenzen aangeeft;
- behoedzaam en verstandig gebruikmaakt van haar macht om wetten en regels op te stellen;
- burgers de ruimte biedt om eigen keuzes te kunnen maken;
- burgers beschermt tegen ernstige negatieve gevolgen van de keuzes en het gedrag van anderen;
- alleen verwachtingen schept die zij waar kan maken;
- beschermt tegen gevaar en zorgt voor het terugdringen van risico's;
- belemmeringen wegneemt en waar nodig hulp biedt.

Een gelaagd bestuur

Er is in Nederland een gelaagde bestuurlijke indeling, van EU- tot lokaal niveau. Dat maakt het mogelijk om ingewikkelde maatschappelijke problemen aan te pakken op het niveau waar ze thuishoren. Dat gebeurt op een open, efficiënte en begrijpelijke manier.

Dit systeem van bestuurslagen functioneert goed omdat:

- het takenpakket steeds past bij de omvang van de bestuurslaag;
- er voldoende middelen zijn om dit takenpakket uit te voeren;
- het bestuur gecontroleerd wordt door gekozen volksvertegenwoordigers;
- ook kleine gemeenschappen vertegenwoordigd zijn in bestuur en volksvertegenwoordiging.

De rol van de burger

Burgers:

- hebben een rol in de besluitvorming binnen iedere bestuurslaag en bij de controle ervan, ook op EU-niveau of als besturen samenwerken binnen een regio, land of EU-regio.
- beslissen mee op alle niveaus, ook over de samenwerking binnen de EU en over het oplossen van problemen over landsgrenzen heen; indirect via hun volksvertegenwoordigers, direct via georganiseerde burgerparticipatie.

Burgerparticipatie

Burgerparticipatie betekent dat burgers kunnen meedenken over de aanpak van bepaalde problemen en of een probleem voorrang moet krijgen. Ze denken mee over de beleidsontwikkeling, besluitvorming, uitvoering, beoordeling en over oplossingen voor deze problemen. Burgers vullen daarmee de besluitvorming en controle door de gekozen volksvertegenwoordiging aan.

Burgerparticipatie:

- laat burgers de waarde van democratie zien door hen te betrekken bij maatschappelijke besluiten waar zij direct mee te maken hebben;
- leidt tot besluiten die mede zijn gebaseerd op de kennis en ervaring van burgers;
- zorgt ervoor dat burgers achter politieke besluiten staan;
- draagt bij aan vertrouwen in de overheid en haar uitvoeringsinstanties.

Deze burgerparticipatie werkt omdat zij:

- per vraagstuk en situatie bekijkt wat er concreet nodig is om de betrokkenheid van burgers zo goed mogelijk vorm te geven;
- rekening houdt met minderheden en met de belangen van burgers die niet meedoen aan de besluitvorming;
- voldoende en betrouwbare informatie aanlevert en alle kennis en creatieve ideeën van burgers benut voor de oplossing van vraagstukken;
- zorgt dat de deelnemende groep burgers wordt begeleid door kundige mensen die geen directe belangen hebben bij de besluitvorming;
- het proces laat controleren door de volksvertegenwoordiging;
- ervoor zorgt dat de overheid aan het proces meewerkt en het met middelen en mensen ondersteunt;
- ervoor zorgt dat iedere burger en elke bevolkingsgroep toegang heeft;
- voldoende tijd en ruimte biedt voor het verzamelen van informatie, onderzoek, dialoog en besluitvorming;
- ervoor zorgt dat mensen die niet deelnemen toch op de hoogte kunnen blijven van wat er gebeurt;
- ervoor zorgt dat het hele proces zorgvuldig wordt beoordeeld en daar burgers bij betreft.

Vertrouwen en draagvlak

De overheid steunt burgers bij het ontwikkelen van eigen initiatieven en betreft hen actief bij het uitdenken en vormgeven van nieuw overheidsbeleid.

Dit zorgt ervoor dat burgers vertrouwen hebben in deze maatregelen en ze ook steunen.

Vertrouwen in het overheidsbeleid en draagvlak onder de bevolking voor nieuw overheidsbeleid zorgen ervoor dat noodzakelijke veranderingen in beleid kunnen slagen.

Samenleving

Door onze goed functionerende democratische rechtsstaat met actieve burgerparticipatie en gedeelde onderliggende waarden, hebben wij een open samenleving die een veilige en stevige basis biedt. Een samenleving waarin mensen, ook nieuwkomers:

- met elkaar in verbinding willen zijn en respectvol met elkaar omgaan;
- uitgaan van onderling vertrouwen;
- zich actief en positief inzetten voor de samenleving door bijvoorbeeld het gesprek aan te gaan met mensen met andere opvattingen;
- de Nederlandse taal (willen) beheersen;
- de wetten kennen en respecteren, en instemmen met de democratische basisregels;
- hun idealen mogen nastreven;
- elkaar vrijlaten in levenskeuzes die alleen hen aangaan;
- hun problemen zoveel mogelijk zelf kunnen en mogen oplossen, onder andere met de hulp van onafhankelijke en betrouwbare media.

Daarnaast is er sprake van zelfbeschikking, maar niet ten koste van een ander. Mensen hebben onderling verschillende belangen en daar wordt rekening mee gehouden. Dat betekent dat het eigenbelang soms plaatsmaakt voor het belang van een ander, van een groep of voor het algemeen belang. Deze waarden zijn overal en altijd belangrijk, dus ook in de digitale wereld en bij onze digitale contacten.

Eerlijke welvaart

Nederland heeft:

- goede sociaal-economische omstandigheden en is, vooral door de afwezigheid van onnodige belemmeringen, aantrekkelijk voor ondernemers uit binnen- en buitenland. Dit zorgt voor economische welvaart.
- belastingwetgeving die zorgt voor een eerlijke bijdrage van iedere onderneming en burger aan de samenleving. Belastingheffingen over inkomsten uit arbeid, vermogen en winsten zijn in balans: de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten.

Goed onderwijs

Ons onderwijssysteem is zo ingericht dat het bijdraagt aan:

- de ontwikkeling van elke burger,
- onze economische welvaart,
- een stevige democratische basis voor onze samenleving.

Het onderwijs sluit steeds aan bij wat de samenleving nodig heeft. Hierdoor kan zij meegaan in ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, in de maatschappij en in ontwikkelingen van digitale en andere technologieën.

In het basis- en voortgezet onderwijs:

- besteden we aandacht aan kennis, techniek, creativiteit en beweging, en geven we ruimte aan de brede waaier van talenten van kinderen.
- wordt de ontwikkeling van ieder kind bijgehouden zodat de beste keuze voor een vervolgopleiding kan worden gemaakt.
- hebben ouders of voogden de vrijheid om een school te kiezen of op te richten die past bij de manier waarop zij hun kinderen willen opvoeden. Zij hebben invloed op de onderwerpen die op school worden behandeld.

De rol van de overheid hierin:

- het bewaken van de kwaliteit van het onderwijs;
- ervoor zorgen dat de inhoud van het onderwijs niet tegen de Nederlandse wetten ingaat;
- het vaststellen van kern(ler)doelen die voor alle scholen gelden.

Bestaanszekerheid

Binnen onze economische welvaart hanteren we de volgende uitgangspunten om de bestaanszekerheid van iedere burger in Nederland te garanderen:

- Iedereen die in Nederland woont heeft de vrijheid om te werken en het recht om daarmee te kunnen voorzien in het eigen levensonderhoud. De overheid dwingt dit, waar mogelijk en nodig, wettelijk af en handhaaft hierop.
- De overheid garandeert onvoorwaardelijk aan iedere volwassene een basisinkomen waarvan je in Nederland menswaardig kunt leven. Werken loont: het inkomen stijgt.
- Voor mensen die onverwacht niet meer kunnen werken voor hun inkomen, is er een overgangsregeling zodat zij niet meteen terugvallen op het basisinkomen.
- De overheid zorgt ervoor dat de basisbehoeften voor iedereen betaalbaar blijven.
- Werk in beroepen die erg belangrijk zijn voor de samenleving wordt extra beloond en krijgt extra aandacht bij arbeidsmigratie.

Gezondheid

Een goede gezondheid is niet meer afhankelijk van inkomen. Er wordt veel gedaan aan het voorkómen van gezondheidsproblemen waardoor de gezondheidsverschillen tussen burgers kleiner zijn.

De gezondheidszorg is goed, onder andere doordat erkend wordt dat er soms moeilijke keuzes gemaakt moeten worden, zoals:

- Er is niet voor alle gezondheidsproblemen direct zorg beschikbaar en er worden heldere keuzes gemaakt waar het zorggeld het beste naartoe kan gaan.
- In het belang van de patiënt en/of de samenleving wordt soms besloten om te wachten met een bepaalde behandeling of er zelfs van af te zien.

Nieuwkomers

We volgen en steunen het arbeids- en asielmigratiebeleid van de EU:

- We bieden arbeids- en asielmigranten ruimte in onze samenleving, waar ze ook vandaan komen.
- Migranten worden menswaardig behandeld, worden beschermd en veilig opgevangen.
- Migranten nemen zo snel mogelijk volwaardig deel aan de samenleving.

Nederlands hanteert een asielbeleid dat:

- rechtvaardig en efficiënt is;
- is gebaseerd op samenwerking en solidariteit;
- mensenrechten waarborgt;
- toegang biedt tot sociale, juridische en psychologische ondersteuning;
- asielzoekers over EU-landen verdeelt op basis van ruimte en draagkracht.

Economie

Het bedrijfsleven is een van de belangrijkste motoren achter onze economische welvaart. De Nederlandse economie is onlosmakelijk verbonden met de economie van de EU.

Dat betekent:

- een economie gebaseerd op klimaatneutrale en duurzame productie en consumptie die het welzijn van mens, dier, natuur en milieu centraal stelt;
- overleg met landen over de hele wereld om hier aandacht voor te vragen (klimaatdiplomatie);
- een transportnetwerk binnen de EU dat onderling verbonden, efficiënt en duurzaam is;
- gelijke kansen op werk en inkomen voor inwoners van de EU die in een ander EU-land willen werken;
- veilig en legaal werk voor mensen van buiten de EU die tijdelijk in de EU willen werken;
- gelijke belastingheffingen en anticorruptiemaatregelen;
- begrotingsregels die zijn afgestemd op de situatie in elk land en streng worden gecontroleerd;
- een economie met vernieuwing als drijvende kracht achter haar groei.

Kennis en technologie

Nederland:

- draagt bij aan de vernieuwende kracht van de EU-economie op basis van eigen deskundigheid, vaardigheden en ligging.
- is een broedplaats voor deze vernieuwing doordat het een centrum is voor duurzame en klimaatneutrale kennis en technologie.
- is aantrekkelijk voor vernieuwende ondernemers omdat de overheid:
- investeert in goed onderwijs;
- investeert in de ontwikkeling en toepassing van vernieuwende kennis en technologieën als fundament voor de economie;
- zorgt voor stabiele en toekomstgerichte wetgeving.
- deelt zijn duurzame en vernieuwende kennis en technologieën met landen binnen en buiten de EU om overal dezelfde duurzame ontwikkeling mogelijk te maken.

Energie en grondstoffen

In onze nieuwe economie geldt: de vervuiler betaalt.

- De schade aan natuur en milieu door vervuilende productie en consumptie wordt uitgedrukt in geld en doorberekend in de productprijs. Daardoor zijn vervuilende producten duurder dan duurzame, klimaatneutrale producten.
- In Nederland gebruiken we niet meer grondstoffen, natuurlijke hulpbronnen en energie dan onze planeet aankan, zodat de aarde niet uitgeput raakt en leefbaar blijft. We maken herbruikbare producten en hergebruiken zowel de eind-, tussen- en bijproducten als de afvalstoffen.

De EU is een voortrekker op het gebied van duurzaamheid door een EU-netwerk voor energie-opwekking en -distributie en door haar zuinige en doelgerichte gebruik van beschikbare energie.

De inrichting van Nederland

Om goed voorbereid te zijn op de toekomst, plannen we steeds ongeveer 30 jaar vooruit en maken we gebruik van vernieuwende ontwikkelingen en succesvolle voorbeelden.

Nederland:

- is klimaatneutraal, duurzaam en leefbaar ingericht;
- houdt in alles rekening met natuur en klimaat;
- heeft betaalbare, gezonde en goed bereikbare huizen en gebouwen;
- heeft een efficiënt netwerk van (water-) wegen en spoorlijnen;
- heeft een voor mens en milieu gezonde industrie, landbouw en energievoorziening;
- stelt - bij keuzes voor het gebruik van de ruimte - wonen en natuur boven industriële veeteelt en landbouw;
- zorgt voor bescherming van ons historisch landschap, onze natuur en ons cultureel erfgoed;
- beperkt de negatieve gevolgen van wat we doen voor ons en onze leefomgeving;
- brengt onontkoombare negatieve gevolgen onder controle en heft ze zoveel mogelijk op met positieve maatregelen of brengt ze in balans.

Natuur, water en bodem

Ter bescherming van natuur, water en bodem in Nederland:

- is er voldoende begroeiing die zorgt voor schonere lucht en verkoeling, die wateroverlast en droogte voorkomt en zorgt voor een prettige leefomgeving.
- is de waterstand voldoende hoog, stabiel en veilig. Dat geldt ook voor de vochtigheid van de bodem, de gezondheid van bodem en water, en de biodiversiteit.
- denken en werken boeren actief mee aan het oplossen van problemen als uitstoot van vervuilende stoffen, watervervuiling en het tekort aan biodiversiteit.
- zijn natuurgebieden over landsgrenzen heen met elkaar verbonden en worden door de EU en aangesloten landen beschermd.
- hebben dieren en planten ruim voldoende leefruimte, zijn soorten sterk en veerkrachtig, en zijn natuurlijke ecosystemen stabiel.

Bouwen en wonen

De overheid heeft methoden en middelen om te garanderen dat er genoeg woningen en voorzieningen zijn. De overheid garandeert daarnaast dat:

- woningen passen bij de omvang en de samenstelling van de samenleving. Het contact en de verbinding tussen burgers wordt erdoor bevorderd.
- duurzame gebouwen en bijbehorende verbindingen aansluiten op de veranderende samenstelling en behoeften van de Nederlandse bevolking, en daardoor voortdurend voorbereid zijn op de toekomst.
- we historische en andere belangrijke gebouwen en bouwwerken behouden voor nieuwe generaties.

- anders en vernieuwend bouwen en wonen wettelijk, praktisch en met belastingmaatregelen wordt gestimuleerd en ondersteund.
- er voornamelijk huizen worden gebouwd in delen van Nederland die weinig of geen risico lopen bij een ongunstige verandering van ons klimaat. Op locaties die veel risico lopen is nieuwbouw flexibel en tijdelijk van aard. Burgers worden hierin beschermd door tijdige en volledige informatie.
- er op wordt toegezien dat bouwprojecten veilig zijn voor de mens en dat ze geen natuur- en klimaatschade veroorzaken zoals overstromingen, verzilting, verzakking en het verlies van biodiversiteit.
- steden en dorpen groen worden ingericht, wat ze aantrekkelijk maakt om in te wonen en te ondernemen.
- belangrijke voorzieningen zoals ziekenhuizen, scholen, winkels, voor sport en recreatie, en nooddiensten voor iedereen beschikbaar en bereikbaar zijn en blijven, ook in tijden van grote (klimaat)rampen. Door burgers te betrekken bij besluiten krijgen zij de voorzieningen die ze nodig hebben.

Mobiliteit

Burgers en bedrijven kunnen in Nederland rekenen op goede verbindingen:

- Nederland heeft een netwerk van wegen, spoor- en waterwegen dat goed aansluit op het EU-netwerk. Dit draagt bij aan economische groei en maatschappelijke ontwikkeling.
- Door het toepassen van vernieuwende technologieën zijn reistijden steeds zo kort mogelijk.
- Wegen en fietspaden zijn overal zo aangelegd dat ze zorgen voor zo kort mogelijke reistijden, een zo goed mogelijke bereikbaarheid en een zo laag mogelijk energieverbruik.
- Betrouwbaar en (financieel) toegankelijk openbaar vervoer zorgt ervoor dat iedereen zich makkelijk kan verplaatsen. De overheid helpt diensten van openbaar vervoer en burgers financieel waar het nodig is.
- Het delen van vervoermiddelen is voor iedereen bereikbaar en betaalbaar en is voordeliger dan het gebruik van een eigen vervoermiddel.

Veiligheid

Onze krijgsmacht draagt in verhouding evenveel bij aan de veiligheid van de totale EU als andere EU-landen en is daarnaast in staat zijn taken voor Nederland uit te voeren.

Nederland steunt en volgt het veiligheidsbeleid van de EU. Een EU die:

- zorgt voor haar eigen (digitale) veiligheid; voor onze digitale veiligheid werken alle bestuurslagen samen, bundelen hun kennis en nemen samen de verantwoordelijkheid;
- optreedt als zelfstandige eenheid met een beslissende stem in de Verenigde Naties en de NAVO;
- de digitale grondrechten en gegevens van al haar burgers beschermt;
- ervoor zorgt dat technologieën zoals algoritmen en kunstmatige intelligentie (AI) betrouwbaar zijn;
- ervoor zorgt dat mensen kunnen volgen en begrijpen wat er met hun gegevens gebeurt;
- haar burgers beschermt tegen verkeerde informatie;
- haar burgers beschermt tegen elke vorm van extremisme.